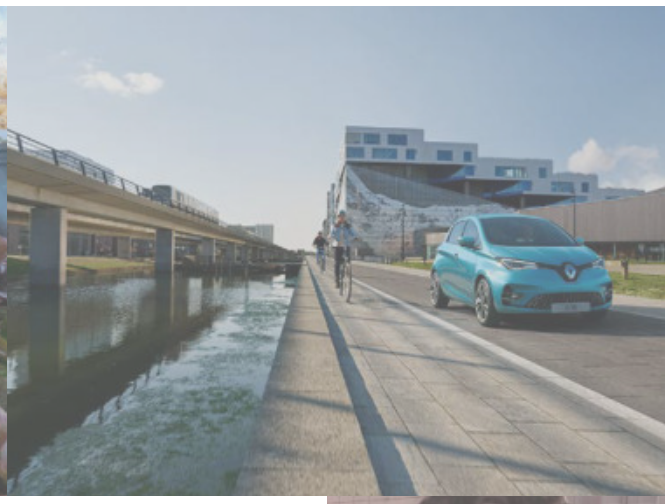

KLEINE PROJECTEN
MET GROTE EFFECTEN
DE EUREGIO'S BOUWEN AAN EUROPA

INTERREG Deutschland Nederland

Europäische Union
Europese Unie

CIJFERS & STATISTIEK

- *De projectkosten van de getoonde projecten liggen tussen € 100,- en € 50.000,-*
- *In totaal zijn tot nu toe **1.431 projecten** uitgevoerd (periode 2014-2019)*
- ***665 scholen** doen actief mee*
- ***27.300 scholieren** hebben met ondersteuning van het INTERREG-programma kunnen deelnemen aan Nederlands-Duitse uitwisselingsactiviteiten*
- ***350 sportverenigingen** staan dankzij INTERREG in contact met partner-verenigingen uit het buurland*
- *Maar ook **2.566 ondernemers** profiteren van de People-to-People-regeling*

Door de kleine projecten en de miniprojecten binnen het INTERREG-programma ervaren tienduizenden mensen aan de Nederlands-Duitse grens wat 'Europa om de hoek' betekent.

Alle projecten vallen onder de kaderprojecten in de vier Euregio's. Deze projecten worden in het INTERREG V A-programma Deutschland-Nederland met **11,2 miljoen euro** uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) gefinancierd. Daarbovenop komt een cofinanciering van **ca. 2,7 miljoen euro** door de INTERREG-partners (provincies Fryslân, Groningen, Drenthe, Overijssel, Flevoland, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg en de Duitse ministeries MB Niedersachsen en MWIDE Nordrhein-Westfalen).

Zo wordt ongeveer 5% van het totale INTERREG-subsidieprogramma voor dit soort projecten ingezet.

AANTAL PROJECTEN PER THEMA:

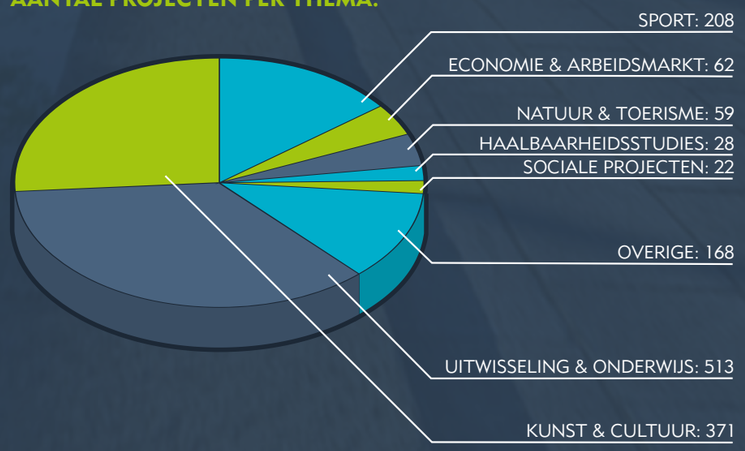

VOORWOORD

GEWOON SAMEN ZONDER GRENZEN

Hoe komen we tot een veilig en verenigd Europa? Hoe werkt het samenleven met verschillende culturen en verschillende achtergronden? Hoe ziet mijn leven eruit als ik er met andere ogen naar kijk? Waarom is in veel landen het nationalisme weer in opkomst?

Dat zijn grote vragen, waarop wij zeker geen makkelijk antwoord kunnen geven. Maar wat we wel kunnen doen, is gewoon beginnen met het samen beleven en uitproberen van Europese samenwerking. En waar kun je dat beter doen dan in een grensregio die zich in de 75 jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog langzaam maar zeker ontwikkelt tot een echte gezamenlijke regio, een proeftuin voor grensoverschrijdende cultuur en economie?

Deze brochure over de People-to-People-kaderprojecten geeft u een indruk van het enthousiasme waarmee er in de Nederlands-Duitse grensregio elke dag weer wordt gewerkt aan het afbouwen van grenshindernissen. Door heel veel verschillende mensen en organisaties. En meestal doen zij dat met veel plezier!

Alle getoonde projecten zijn onderdeel van het INTERREG-programma Deutschland-Nederland en worden financieel ondersteund door de Europese Unie. Het gaat om bedragen tussen de 100 en 25.000 euro per project. De projecten worden begeleid door de vier Nederlands-Duitse Euregio's. De tweetalige medewerkers van de projectbureaus zoeken bijvoorbeeld naar geschikte partners over de grens of helpen bij de aanvraag en afrekening van de projecten.

Het INTERREG-programma voor de periode 2014-2020 is bijna afgerond. De Euregio's en hun leden zetten zich er gezamenlijk voor in dat ook in de toekomst financiële ondersteuning kan worden geboden aan kleine projecten. Want de samenwerking is nooit echt klaar. In de coronacrisis is duidelijk geworden hoe kwetsbaar onze structuren over de grens toch nog zijn. En hoe belangrijk het is om elkaar te kennen en te waarderen.

Op pagina 2 vindt u enkele tussentijdse resultaten en statistieken over de subsidieprojecten. We denken dat de projectvoorbeelden uit de afzonderlijke regio's en met verschillende thema's voor zich spreken. En wie weet bieden de teksten inspiratie voor een toekomstige samenwerking!

Karel Groen
Christoph Almering
Sjaak Kamps
Maike Hajjoubi
de directeuren van de vier Euregio's

DE NOORDELIJKSTE EUROPESE **GRENSREGIO LANGS DE NEDERLANDS-DUITSE GRENS**

Sinds 1977 is de Eems Dollard Regio (EDR) de noordelijkste Europese grensregio langs de Nederlands-Duitse grens. Daarnaast is het sinds 1997 een openbaar lichaam op basis van het Verdrag van Anholt. Met een kantoor in Bad Nieuweschans is de EDR sinds haar oprichting uitgegroeid tot een Nederlands-Duits ontmoetingscentrum waar grensoverschrijdende bijeenkomsten en activiteiten worden georganiseerd én talrijke grensoverschrijdende projecten op weg worden gebracht.

Sinds 20 oktober 1997 is de EDR op basis van het Verdrag van Anholt een grensoverschrijdend openbaar lichaam. Het heeft ongeveer 100 leden: openbare instellingen uit de provincies Groningen, Drenthe en Fryslân, en uit Oost-Friesland, het Emsland en het gebied rond Cloppenburg en de daaraan grenzende gebieden. In de loop der tijd ontstonden aan beide kanten van de Europese binnengrens talrijke contacten en netwerken tussen mensen, bedrijven en organisaties. De contacten worden steeds nauwer en intensiever, maar er zijn ook nog steeds valkuilen die dienen te worden overwonnen. De grootste belemmeringen zijn verschillende wet- en regelgevingen, maar ook de cultuur van de buren met alle verschillende gebruiken kunnen het moeilijk maken om in Nederlands-Duitse context samen te werken.

De EDR heeft haar plek gevonden als eerste aanspreekpunt in het Noorden voor alle vragen rondom grensoverschrijdende samenwerking. Voor de toekomst is de taak nog steeds de voordelen van een samengroeiend Europa te zien en te benutten. Daarbij is persoonlijk contact van groot belang, dat bij de EDR in het kaderproject Net(z)werk+ wordt gerealiseerd.

De ontmoetingen tussen personen, groepen en schoolklassen staan daarbij in het middelpunt. Kennisoverdracht, de uitwisseling van ervaringen en een grensoverschrijdende kennismaking spelen een hoofdrol.

EDR
Netwerk met toekomst
Netzwerk mit Zukunft

Het tuinpad op - Meer dan 130 tuiniers heten je welkom in hun tuin!
In 1984 werden aan de Nederlandse zijde van het EDR-gebied voor het eerst tuinen opengesteld voor publiek. De samenwerking groeide en spreidde zich uit naar tuinbezitters over de grens in Noord-Duitsland. Het resulteerde in 1992 in een Duits-Nederlandse stichting: In Nachbars Garten/Stichting het tuinpad op. Vanaf dat jaar werd ook een gezamenlijke tuingids uitgegeven. In de gids staan ongeveer 130 tuinen, met adressen en openingstijden, aan weerszijden van de grens. Zo kunnen geïnteresseerde tuinliefhebbers een bezoek brengen aan de tuinen en ideeën opdoen.

De samenwerking verloopt heel succesvol en brengt iedere keer weer meer tuinliefhebbers bij elkaar. Jaarlijks komen de tuineigenaren samen bij de start van het tuinseizoen voor de contactdag. Er zijn dan bijeenkomsten over tuinieren en de leden gaan op excursie om elkaars tuinen te bewonderen. Dit project is van grote betekenis, omdat het de hele EDR-regio samenbrengt.

Orgelmagazine - in het voetspoor van Schnitger
In 2019 stonden de orgels in Groningen en Noord-Duitsland wereldwijd in de belangstelling, omdat herdacht werd dat de beroemde orgelbouwer Arp Schnitger 300 jaar geleden overleed. Voor veel mensen zijn orgels onbekend. Er zijn echter prachtige monumentale orgels te vinden in steden en dorpen in Groningen en Noordwest-Duitsland. Dit zijn niet alleen Schnitgerorgels, maar ook talrijke andere bijzondere orgels. Om cultuurliefhebbers, toeristen en bewoners bekend te maken met deze orgelrijkdom is een informatieve en aantrekkelijke reisgids gemaakt. Deze bevat veel afbeeldingen en informatie over orgels die ook voor leken te begrijpen is. Vanaf de zestiende eeuw hebben in deze regio namelijk vele grote orgelbouwers gewerkt en in opdracht van stads- en kerkbesturen en welvarende families prachtige orgels gebouwd. De bekendste is Arp Schnitger, die rond 1700 werkte in een gebied van Hamburg tot Groningen.

Deze gids nodigt uit om in de voetsporen van Schnitger en andere orgelbouwers de orgels ook

NATUUR

Tuinen bezoeken en ideeën opdoen

KUNST & CULTUUR

Gids in drie talen

eens in het echt te bezoeken. Het boekje is beschikbaar in het Nederlands, Duits en Engels.

Toekomstgerichte ideeën voor gemeenschapsontwikkeling aan beide zijden van de grens
In het project Gemeenschap in dialoog, Dörfer aktiv für die Zukunft worden verschillende initiatieven tussen het Emsland en Drenthe gerealiseerd, zoals een onderlinge grensoverschrijdende uitwisseling van informatie.

“Aanbevelingen en initiatieven die hieruit ontstaan, zullen in het kader van dit project worden samengevat als ‘dorpsontwikkelingstools’ en dienen als suggesties voor andere geïnteresseerde plaatsen en dorpen”, benadrukt Klaus Ludden van het begeleidend projectbureau pro-t-in GmbH in Lingen.

De Lead Partner van de Landkreis Emsland stemde vooraf met de BOKD (Brede Overleggroep Kleine Dorpen Drenthe) af hoe het concept eruit kwam te zien. Gezamenlijk waren de betrokkenen het erover eens dat bijzondere dorpen bij elkaar moeten worden gebracht om concrete plannen voor het dorpsleven te bespreken. Uit het Emsland namen vijf dorpen deel. Aan de Nederlandse kant waren vijf zogenaamde Vijf Sterren Dorpen, oftewel plaatsen met uitzonderlijke dorpshuizen. Zo kon er een zeer interessante grensoverschrijdende dialoog op hoog niveau worden gevoerd.

Daarnaast namen de gemeenten Dohren en Langen uit het Emsland aan de workshop deel. Zo ontstonden er ter plekke ideeën voor eigen activiteiten. Aan de Nederlandse kant zijn Exloo en Oranjedorp betrokken bij het project. Tussen deze vier plaatsen zal naast een lokale dorpsdialoog ook een uitwisseling van ervaringen plaatsvinden met de dorpen aan de andere kant van de grens. De initiatiefnemers van het project hebben duidelijk een goed plan van aanpak gekozen, want al na de eerste workshop ontstonden er onder de deelnemers concrete ideeën voor afzonderlijke Nederlands-Duitse dorpspartnerschappen.

GEMEENSCHAPSONTWIKKELING

Dorpsontwikkelingstools

Zowel in het Emsland als in de provincie Drenthe worden duurzame communicatiestrategieën als belangrijke basis voor een levend dorp gezien. “Ik ben blij dat het grensoverschrijdend netwerken zo succesvol is verlopen. De Landkreis Emsland ondersteunt het versterken van dorpsgemeenschappen”, zegt Michael Steffens, verantwoordelijk voor regionale ontwikkeling. Als resultaat worden diverse tools voor een toekomstgerichte dorpsontwikkeling ontwikkeld en toegepast.

Wunderline-ketenmobiliteit
Grenzeloos reizen: De Wunderline maakt een grenzeloze treinverbinding tussen Groningen en Bremen mogelijk en zorgt ervoor dat ook het platteland met het openbaar vervoer kan worden bereikt.

De provincie Groningen, de deelstaat Nedersaksen en de Vrije Hanzestad Bremen werken samen aan een snelle treinverbinding tussen de steden om een impuls te geven aan de economische ontwikkeling en de leefbaarheid in Noord-Nederland. Werknemers,

ECONOMIE & ARBEIDSMARKT

Treinverbinding zonder grenzen

scholieren en toeristen kunnen met de Wunderline snel, gemakkelijk en milieubewust de grens over. De Wunderline wordt in fases uitgevoerd en moet in 2024 klaar zijn.

De partners hebben een deel van dit traject in een Net(z)werk+-project gegoten. Binnen dit project worden acht netwerkbijeenkomsten gehouden over ketenmobiliteit. Onderwerpen zijn: stationsontwikkeling en de koppeling trein-bus. Dankzij deze bijeenkomsten ontstaat er een gezamenlijk kennisnetwerk, waaruit nieuwe initiatieven kunnen groeien rond de Wunderline. Verder dienen de bijeenkomsten ervoor te zorgen dat er een goede infrastructuur rondom de Wunderline tot stand komt, zodat reizigers worden aangespoord de trein te nemen in plaats van afzonderlijk de auto te pakken.

Semi-interland Nederland-Duitsland

Op 15 juni 2019 werd in het stadion De Oude Meerdijk de zogenoemde interland tussen Noord-Nederland en Noord-Duitsland gespeeld. Tussen 1913 en 1960 vond deze al 28 maal plaats. Op initiatief van meerdere Nederlandse en Duitse voetbalgekken werd de wedstrijd in ere hersteld. De wedstrijd wordt nu weer jaarlijks gehouden.

SPORT

Voetballers uit Noord-Nederland en Noord-Duitsland

De beste amateurvoetballers uit Noord-Nederland en Noord-Duitsland hebben deelgenomen. Bondscoach was Ron Jans, oud-trainer van onder meer FC Groningen. Na een spannende wedstrijd was de eindstand 3-3. Veel bezoekers hebben de wedstrijd bezocht.

En op deze dag werd er niet alleen gevoetbald: 's ochtends konden Nederlandse en Duitse schoolkinderen deelnemen aan een Olympische sportdag. Dit was een groot succes.

EUREGIO

DE EUREGIO ZET ZICH IN VOOR GRENZELOOS SAMENLEVEN

De EUREGIO, met het secretariaat vlak bij de grens Gronau-Enschede, is een grensoverschrijdend samenwerkingsverband van 129 Nederlandse en Duitse gemeenten, (Land-)Kreise en waterschappen. Het gebied van de EUREGIO omvat ongeveer 13.000 km², waar zo'n 3,4 miljoen inwoners wonen. Aan Nederlandse zijde omvat het gebied de regio's Twente en de Achterhoek en delen van Noordoost-Overijssel en Zuidoost-Drenthe. Aan de Duitse kant omvat de EUREGIO het Münsterland, Grafschaft Bentheim, de stad en de Landkreis Osnabrück, evenals de zuidelijke delen van Emsland.

De EUREGIO zet zich in voor grenzeloos samenleven. Barrières tussen Nederland en Duitsland dienen te worden afgebouwd, zodat burgers, gemeenten en bedrijven optimaal gebruik kunnen maken van de diverse mogelijkheden die beide landen bieden. De EUREGIO vormt zo een platform en is een schakel voor haar leden om een breed scala aan grensoverschrijdende activiteiten te ondersteunen en uit te voeren. De organisatie is een spreekbuis die de interesses in de grensregio overbrengt aan Düsseldorf, Hannover, Berlijn en Brussel. De EUREGIO ziet het als haar taak om de sociaal-culturele samenwerking te bevorderen en de arbeidsmarkt, economie en duurzame ruimtelijke ontwikkeling van het grensgebied te versterken.

De EUREGIO werd in 1958 opgericht als eerste grensoverschrijdende organisatie op regionaal niveau. In 1978 is de EUREGIO-raad opgericht. Deze raad is het politieke orgaan binnen de EUREGIO. Sinds 2016 is de EUREGIO, die tot dan toe een geregistreerde vereniging naar Duits recht was, een Nederlands-Duitse Gemeenschappelijke regeling.

EUREGIO

Dansen met de vijand: tentoonstelling over de geschiedenis van een onbuigzame vrouw
Roosje Glaser, een in Duitsland opgegroeide Joodse danslerares, had in Nederland haar eigen dansschool toen de Duitsers Nederland bezetten. Omdat ze als Joodse niet langer een dansschool mocht runnen, zette ze op de zolder illegaal haar dansschool voort. Verraden door haar ex-man kwam ze in een Nederlands concentratiekamp terecht en werd ze uiteindelijk gedeporteerd naar het concentratiekamp in Auschwitz. 's Avonds in de barakken schreef ze gedichten en liederen. Als ze over de ontspannings-avonden van de SS hoort, biedt ze aan voor hen te dansen en geeft zelfs danslessen. Zo overleeft ze het vernietigingskamp.

De tweetalige reizende tentoonstelling Dansen met de vijand vertelt op basis van authentieke historische documenten, zoals foto's, filmfragmenten, muziek en brieven, over het leven van de 'onbuigzame' Joodse vrouw in het door de nazi's bezette Nederland, over de overlevingsstrijd en haar overlevingsstrategie in Auschwitz en over het voortbestaan van en het omgaan met haar eigen levensverhaal in Zweden.
De tentoonstelling werd op 23 mei 2019 in de St. Katharinenkirche in Osnabrück feestelijk geopend en was daar tot 25 augustus 2019 te zien. Bij de tentoonstelling hoorde een gedetailleerd programma dat werd samengesteld met en voor verschillende sociale groepen. "Met de tentoonstelling en het bijbehorende programma willen we ons ook afvragen hoe we als 'tweede getuige' kunnen optreden als antisemitisme en nationalisme in onze samenleving opnieuw alarmerende proporties aannemen", aldus pastoor Otto Weymann van de St. Katharinenkirche in Osnabrück. Vervolgens is de tentoonstelling verder door het EUREGIO-gebied getrokken.

KUNST & CULTUUR

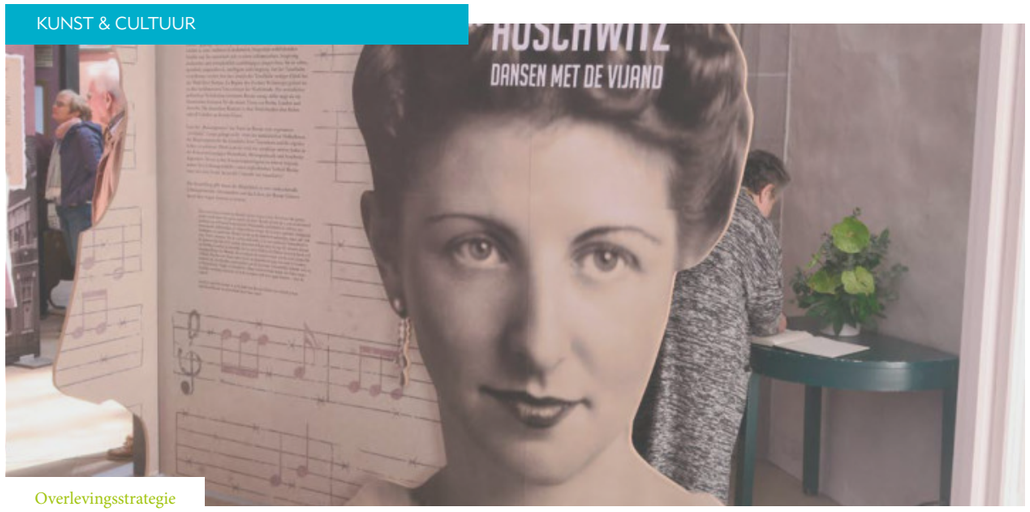

Overlevingsstrategie

'Van poal tot poal'
Grensbeleving Enschede - Ahaus - Gronau
Hoewel de regio tegenwoordig zonder grenzen kan worden ervaren, tonen verschillende vormen van grensstenen vandaag de dag nog steeds het verloop van de Duits-Nederlandse grens. Het grensover-schrijdende fietspad Poal tot Poal, dat de Stichting Historische Sociëteit Enschede-Lonneker en de lokale heemkundevereniging Alstätte gezamenlijk hebben doen herleven, leidt de fietsers van de Werthepaal in het zuiden van Enschede op de grens naar Alstätte naar de Drilandsteen in het noorden van Gronau op de grens naar Losser en vice versa. Op de route, die in totaal bijna 30 kilometer lang is, worden talrijke grensstenen gepasseerd en krijgen fietsers informatie over de geschiedenis van de grens of over de grens-steen zelf.

De informatie zit in een QR-code, die kan worden gelezen met een QR-codescanner; een internetverbin-ding is niet nodig. Op deze manier komen de verhalen over de grens en de herkenningspunten tot leven.

De mooie landschappelijke fietsroute gaat niet alleen over de grens in ruimtelijke zin, maar ook over de taalgrens: alle informatie, in de fietsgids, de QR-codes en op de informatieborden is zowel in het Duits als in het Nederlands beschikbaar.

De burgemeester van Ahaus, Karola Voß, en Jeroen Diepenmaat, wethouder van de stad Enschede, openden op 26 april 2019 gezamenlijk de fietsroute. "Ze hebben een prachtige route uitgestippeld. En je kunt ook wat leren over onze geschiedenis. Dat is een mooie combinatie", prijst Jeroen Diepenmaat de vrij-willigers, die het project tot een succes hebben gemaakt.

NATUUR & TOERISME

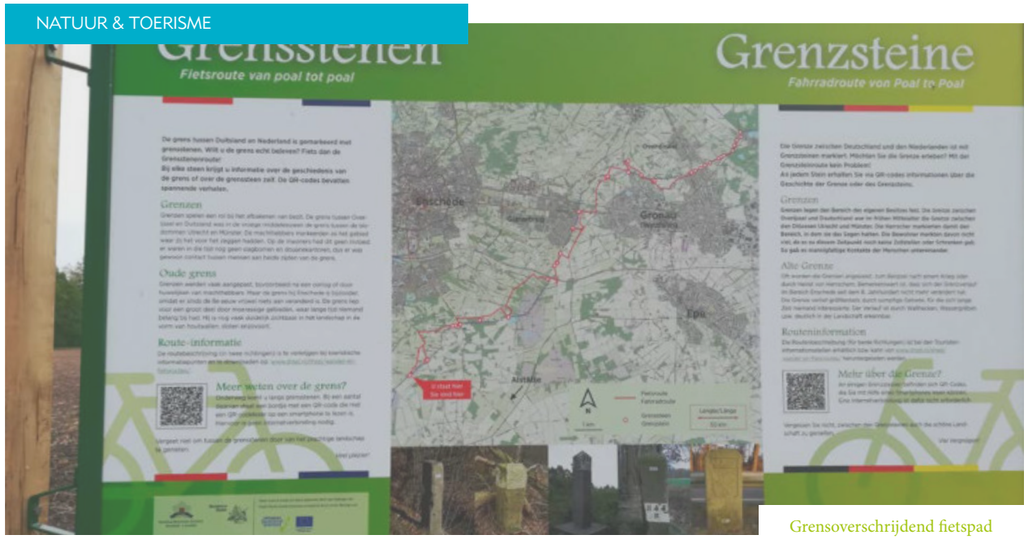

Grensoverschrijdend fietspad

Kinder- en jeugduniversiteit - grensoverschrijdend

"De JUNGE UNI is een leerplek die zelfstandigheid, vrijwilligheid, motivatie en nieuwsgierigheid in de buitenschoolse sector combineert. Hier kunnen alle kinderen en jongeren van 6 tot 18 jaar hun talenten en onderzoeksvragen nastreven; schoolprestaties zijn hier niet relevant", aldus Isabel Testroet, hoofd van de JUNGE UNI in Bocholt.
Het doel van het grensoverschrijdende project Kinder- en jeugduniversiteit - grensoverschrijdend is het creëren van een innovatief onderwijsaanbod en daarmee het (grens)regionale onderwijslandschap aan te vullen met een informeel onderwijsaanbod, om zo de regio onder andere interessanter te maken voor jongeren als onderwijs- en werkgebied. Ook is het de bedoeling de doelgroep in een vroeg stadium aan de regio te binden. Door de verschillende mogelijkheden van ontdekken en uitproberen kunnen de jonge studenten, zoals de deelnemers aan de JUNGE UNI worden genoemd, hun oriëntatie voortzetten of nieuwe oriëntaties ontdekken en zo hun interesse in studeren en werken ontwikkelen.

De JUNGE UNI

Op de studieplek in Bocholt en in het Innovatiecentrum Ulft worden verschillende activiteiten aangeboden met als doel (nog niet ontdekte) talenten te stimuleren. Naast activiteiten die gericht zijn op de STEM-onderwerpen - thema's die relevant zijn voor het dagelijks leven en dicht bij de leefomgeving staan, en grensoverschrijdende vraagstukken - is er ook een servicepunt en een grensoverschrijdende deskundigengroep opgericht.

De aangeboden formats zijn opgebouwd uit wetenschap en onderzoek als leerervaring van dichtbij (het meedoe- en experimentkarakter, praktijkworkshops, lezingen en oefeningen, al naargelang het thema en de leeftijd). Onder het motto 'Deelnemen, experimenteren, plezier maken' konden de Duitse en Nederlandse kinderen en jongeren van 6 tot 18 jaar samen leren zonder prestatiedruk. De maatregelen hebben ook de interactie tussen onderwijsorganisaties en -instellingen versterkt, interculturele competenties en taal bevorderd en nieuwe netwerken gecreëerd. Dankzij een regelmatige uitwisseling tussen de betrokken partners is de basis voor een voortzetting van het semesteraanbod na afloop van het project verzekerd. De verscheidenheid van het aanbod en de mogelijkheden nemen voortdurend toe, wat samengaat met een toename van het aantal deelnemende onderwijsinstellingen en bedrijven.

Scholierenuitwisseling Rheine-Nijmegen

In 2019 vond voor het eerst een scholierenuitwisseling plaats tussen de middelbare school in Hassenbrock in Rheine en het Citadelcollege in Nijmegen. De Duitse scholieren in jaar acht en negen van de taalcursus Nederlands zijn in mei drie dagen lang de grens overgegaan, waar ze hartelijk werden verwelkomd door Nederlandse gastgezinnen. Tijdens het gezamenlijk koken, spelen en sporten leerden de jongeren elkaar snel beter kennen. Zo speelden zij bijvoorbeeld in gemengde Duits-Nederlandse ijshockey- en voetbalteams. Een gezamenlijk bezoek aan het Nationaal Bevrijdingsmuseum en een schoolbezoek maakten de uitwisseling aan Nederlandse zijde compleet.

Slechts een week later was er een reünie aan de Duitse kant. Drie dagen lang waren de Nederlandse leerlingen te gast in Rheine op de Alexander von Humboldt-school. Het programma omvatte inzicht in het onderwijs en het Duitse schoolsysteem en een digitale stadsrally in Münster, gevolgd door een barbecue en een bezoek aan het klimbos van Ibbenbüren. Bij wijze van afscheid zeiden ze: "Tot ziens! - Bis bald!".
De gemaakte vriendschappen en contacten blijven bestaan: sommige leerlingen zijn van plan om elkaar in de volgende vakantie weer te ontmoeten.

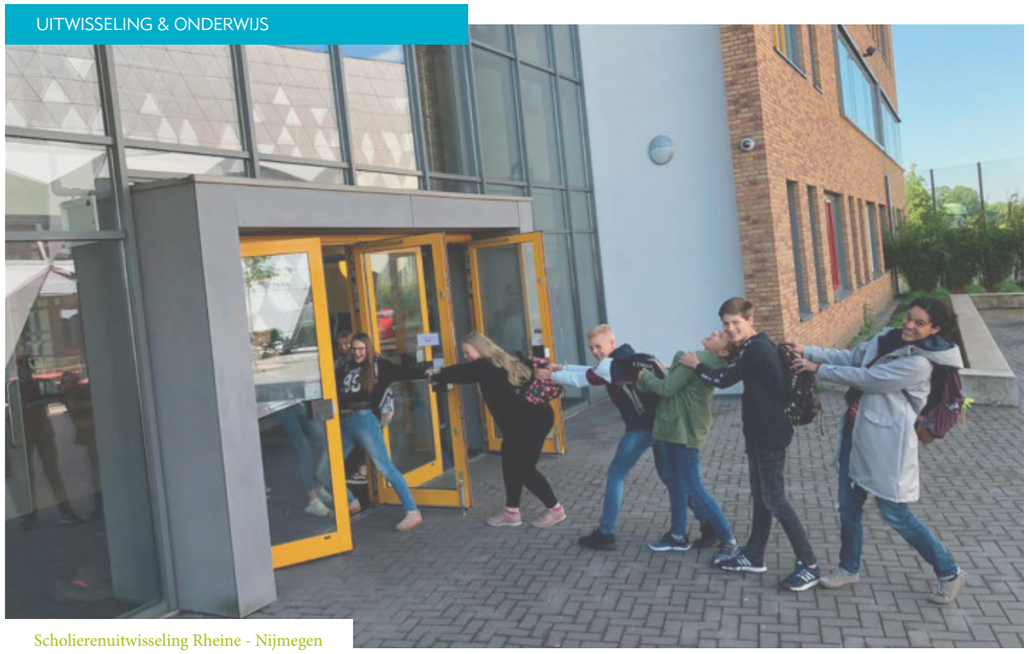

Scholierenuitwisseling Rheine - Nijmegen

NEDERLANDERS EN DUITSERS **KUNNEN SAMEN MEER BEREIKEN!**

Nederlanders en Duitsers kunnen samen meer bereiken! Daar zijn wij van overtuigd. Daarom ondersteunen wij vele uiteenlopende grensoverschrijdende activiteiten in het Nederlands-Duitse grensgebied.

De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits samenwerkingsverband waarbij ca. 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten. Het werkgebied van de Euregio Rijn-Waal omvat aan Nederlandse kant een groot deel van de provincie Gelderland, delen van Noordoost-Brabant en het noordelijke deel van de provincie Limburg. Aan Duitse kant omvat het werkgebied de Kreis Kleve, de Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. In de Euregio Rijn-Waal wonen ca. 4,2 miljoen mensen en er zijn 300.000 bedrijven gevestigd, die samen 2,2 miljoen banen bieden. Aan de 14 universiteiten en hogescholen studeren ruim 175.000 studenten.

Al 50 jaar zet de Euregio Rijn-Waal zich bij Nederlandse, Duitse en EU-instellingen in voor de belangen van zijn leden en inwoners en voor het behoud en het versterken van de leefbaarheid van ons grensgebied.

Het GrensInfoPunt Rijn-Waal biedt werknemers en werkgevers gratis informatie en advies over wonen, werken of studeren over de grens of het aanstellen van personeel uit het buurland. En uiteraard ondersteunen wij projectpartners bij het voorbereiden van een INTERREG-aanvraag.

Grensoverschrijdende samenwerkings-overeenkomst brandweerkorpsen
Twee jaar lang hebben de brandweerkorpsen van Millingen aan de Rijn en Rindern gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst en op 5 juli 2018 was het zover: burgemeester Hubert Bruls, voorzitter van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en zijn Duitse collega burgemeester Sonja Northing van de Stadt Kleve ondertekenden in het Euregio-Forum de samen-werkingsovereenkomst tussen beide brandweerkorpsen.

De ondertekening van de samenwerkingsovereen-komst vormt de kroon op het project Veiligheid zonder grenzen. In dit project werken de beide brandweerkorpsen samen aan de professionalisering en formalisering van hun samenwerking, die al ruim 46 jaar bestaat en tot nu toe de vorm van burenhulp en kameraadschap had, of zoals projectcoördinator Stefan Welberts het formuleerde: “Het heeft ons 766 dagen gekost om deze overeenkomst op te stellen en af te stemmen, maar wat zijn 766 dagen tegenover de 17.232 dagen dat de vriendschap tussen onze korpsen bestaat?”.

Resultaat van het twee jaar durende project is een publiekrechtelijke samenwerkingsovereenkomst, gebaseerd op het staatsverdrag van Anholt uit 1991. Deze overeenkomst maakt het nu mogelijk dat beide korpsen elkaar in geval van nood officieel mogen bijstaan. Ook zaken als verzekeringen en aansprake-lijkheid zijn in de samenwerkingsovereenkomst geregeld. Dit verdrag is hiermee uniek langs de Nederlands-Duitse grens. Het verdrag is in nauwe afstemming met het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en de Stadt Kleve tot stand gekomen. Dankzij deze afstem-ming kon de overeenkomst zo worden geformuleerd, dat deze ook door andere korpsen langs de grens kan worden overgenomen.

In het kader van het project vonden verder ook diverse opleidingsdagen en oefeningen plaats, o.a. op het terrein van de scheepswerf in Millingen en bij Training Base Weeze. Dankzij deze oefeningen en bijscholingen zijn de korpsen in geval van nood goed op elkaar ingespeeld en kennen elkaars werkwijze.

SAMENWERKING

Ondersteuning in geval van nood

Verliefd op groente:
kleine telers bundelen krachten
De telers C. Neijenhuis, Aleven Groente (beide uit Huissen), Bioland-Gärtnerei Brands uit Till-Moyland, Demeterhof Büsch uit Weeze en People's Farm uit Maasbree hebben samen met Bluehub uit Venlo ruim twee jaar onderzoek gedaan naar de marktkansen voor kleine telers in de Euregio Rijn-Waal.

Pim Deuling, directeur van Bluehub en verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderzoek, legt het waarom van het onderzoek uit: "Deze telers zijn verliefd op hun producten en deze liefde willen ze met de consument delen; de vraag is alleen hoe." De telers, die gemiddeld maar 1,5 hectare grond hebben, zien zich steeds meer geconfronteerd met globale markttrends als schaalvergroting, toenemende concurrentie en marge- en prijsdruk. Zij willen niet meegaan met deze trends en proberen de lokale consument te bereiken. Het onderzoek biedt hen hiervoor interessante handvatten.

HAALBAARHEIDSSTUDIES

Lokale consumenten bereiken

Zowel voor de Nederlandse als de Duitse consument zijn smaak, kwaliteit en prijs het belangrijkste als het gaat om het kopen van groente en fruit. Daarnaast spelen voor de Nederlanders ook argumenten als gebruikersgemak (voorgesneden, kleine porties) en houdbaarheid een belangrijke rol. Duitsers hechten op hun beurt weer meer waarde aan lokaal en duurzaam geteelde en biologische groenten. De gemiddelde consument koopt zijn of haar groente nog steeds vooral in de supermarkt (79%), op de markt (6%) of in de groentespeciaalzaak (5%).

De aanbevelingen voor de kleine telers liggen grotendeels in het verlengde van de wensen van de consument. Verdienmodellen waarin wordt gekozen voor ketenverkorting (van boer naar bord), kwaliteit in plaats van kwantiteit, lokale productie en verkoop (local-for-local) en de focus op vergeten, nieuwe en biologische groenten bieden de kleine telers goede kansen om zich te onderscheiden van het aanbod in de grote supermarkt om zo de (eu)regionale consument duurzaam aan zich te binden. Aanbevelingen die vijf telers nu graag in de praktijk willen brengen.

75 jaar vrijheid in de Euregio Rijn-Waal
2019 en 2020 staan voor velen in het teken van 75 jaar vrede en vrijheid in Europa. In de Euregio Rijn-Waal hebben 36 miniprojecten een extra ondersteuning ontvangen voor hun projecten rondom 75 jaar vrijheid.

De HVV Donsbrüggen 1969 e.V. en de Stichting Groesbeek Airborne Vrienden hebben bijvoorbeeld gezamenlijk twee indrukwekkende herdenkingen georganiseerd. In Groesbeek vond op 9 februari 2020 in de NH-kerk een herdenkingsdienst plaats. Een week later vond op het Ehrenfriedhof in Donsbrüggen

SOCIALE PROJECTEN

Vrijheid herdenken

eveneens een herdenking plaats. Voor Manfred de Haan, voorzitter van de Heimatverein Donsbrüggen en Marco Cillessen van de Stichting Airborne Vrienden voelt het heel vanzelfsprekend om dit samen te doen: "Aan weerszijden van de grens heeft de bevolking zwaar geleden onder de laatste offensieven. Nu leven we al 75 jaar vriendschappelijk als goede buren samen en willen we ook gezamenlijk stilstaan bij het oorlogsleed en de waarde van vrede, vrijheid en veiligheid", aldus de beide heren.

Maar ook verder weg van de grens zoeken steden naar een manier om gezamenlijk stil te staan bij 75 jaar vrijheid, bijvoorbeeld Apeldoorn en Düsseldorf. Simon Boon van Gelre Association International legt uit hoe deze samenwerking tot stand is gekomen: "De bevrijding van Apeldoorn en Düsseldorf vertoont enkele opmerkelijke parallellen. Beide steden zijn in de nacht van 16 op 17 april bevrijd doordat moedige burgers de stad aan de geallieerden hebben overgedragen. Natuurlijk werd de deze daad in beide steden toen heel anders beoordeeld, maar nu, 75 jaar later, is het toch een bijzondere verbinding tussen beide steden. Daarom hebben we contact gezocht met de Mahn- und Gedenkstätte van de Stadt Düsseldorf en zij stonden open voor een samenwerking".
In 2019 hebben beide organisaties twee herdenkingsbijeenkomsten, een lezing, een fietstocht onder het motto Weg naar de vrijheid en een uitwisseling voor scholieren van het Veluws College Apeldoorn het Friedrich-Rückert-Gymnasium Düsseldorf georganiseerd. De vele activiteiten hebben inmiddels tot een warme band tussen beide steden geleid.

Stapstenen moeten pimpernelblauwtje redden
Als je geluk hebt, zie je 'm misschien met mooi zonnig weer ronddartelen: het donker pimpernelblauwtje. Een zeldzame vlinder die in onze regio alleen nog in de provincie Limburg en in de Kreis Heinsberg voorkomt.

Hemelsbreed zijn deze gebieden slechts 6,5 km van elkaar verwijderd. "Dat lijkt niet veel, maar is voor een vlinder een onoverbrugbare afstand", legt projectcoördinator dr. Eva Remke van onderzoeksbureau B-WARE B.V. uit Nijmegen uit. Ze vervolgt: "Om het leefgebied van het donker pimpernelblauwtje te vergroten, hebben we samen met Duitse en Nederlandse organisaties geprobeerd om met behulp van het People-to-People-project Netwerk Natuur stapstenen aan te leggen voor de vlinder". Stapstenen zijn ecologische gebieden op de route waar de vlinder kan rusten en eten.

NATUUR & TOERISME

Het donker pimpernelblauwtje

Dit was nog niet zo eenvoudig, want waar je in je eigen land precies alle procedures en mogelijkheden kent, moesten de natuurorganisaties nu ook rekening houden met hoe het in het buurland is geregeld. Daarom bestond een groot deel van het project uit netwerkactiviteiten en workshops voor de projectpartners B-WARE, de Vlinderstichting, provincie Limburg, Naturschutzstation Haus Wildenrath en de Kreis Heinsberg. Aan de workshops namen ook diverse andere natuurorganisaties en vrijwilligersinitiatieven uit Nederland en Duitsland deel, zoals Biologische Station Wesel en de Kreis Wesel. "Dankzij deze leerzame workshops konden we al in de winter van 2018/2019 beginnen met het creëren van een verbindingsroute tussen beide populaties", aldus Eva Remke. "Bijvoorbeeld door het snoeien van enkele bosschages op de hoofdvliegroute van de vlinder. Ook zijn de stroken voor extensieve landbouw langs de Roer verbreed."

Ten slotte hebben de projectpartners een roadmap voor de toekomst opgesteld, waarin alle mogelijke maatregelen zijn opgesomd om de biotoop voor het donker pimpernelblauwtje te verbeteren en te vergroten. De projectpartners zien het nu als hun volgende taak om deze maatregelen ook in de praktijk te realiseren, zodat we nog lang van dit bijzondere vlindertje kunnen genieten.

EUREGIO RIJN-MAAS-NOORD

WIJ MAKEN EUROPA **HIER IN DE REGIO TASTBAAR**

Sinds 1978 is de euregio rijn-maas-noord het aanspreekpunt voor burgers, verenigingen, bedrijven, onderwijsinstellingen en andere organisaties in het Duits-Nederlandse grensgebied. Het werkgebied strekt zich uit van Noord-Limburg en het zuidelijke deel van de Kreis Kleve tot de gemeente Echt-Susteren in Midden-Limburg en de Gemeinde Selfkant. Tot de 31 leden behoren onder meer Venray, Venlo, Nederweert en Roermond aan Nederlandse zijde en de Kreis Viersen, de steden Krefeld, Düsseldorf, Mönchengladbach en de Rhein-Kreis Neuss aan Duitse zijde.

Voor haar leden behartigt de euregio rijn-maas-noord alle grensoverschrijdende belangen om het barrière-effect van de grens te verminderen. Voorbeelden hiervan zijn de ontwikkeling van infrastructuur, de uitwisseling tussen onderwijsinstellingen en bedrijven en de erkenning van beroepskwalificaties.

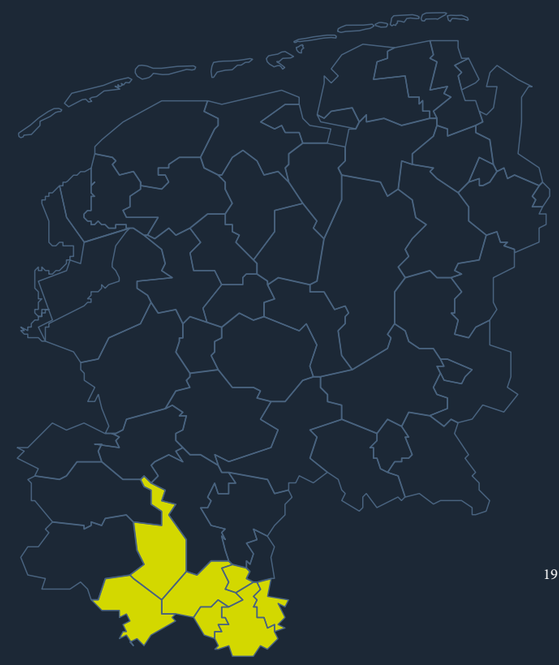

Het GrensInfoPunt van de euregio rijn-maas-noord is hét informatiepunt voor burgers met vragen over wonen, werken of studeren in het buitenland. Sinds 1 januari 2020 is er ook de Service Grensarbeid in Venlo, voor Duitse of Nederlandse burgers die op zoek zijn naar werk in het buurland en voor werkgevers die actief willen zijn in het buurland.

Dankzij het project euregio-Xperience kunnen stagiairs uit Duitsland en Nederland hun voelhorens uitsteken in de arbeidswereld van het buurland en belangrijke contacten leggen en ervaring opdoen door middel van bedrijfsbezoeken, taalcursussen, workshops en sollicitatietrainingen.

De People-to-People-projecten van de euregio rijn-maas-noord, waarvan enkele voorbeelden in deze brochure worden gepresenteerd, laten zien hoe samenwerking tussen burgers, verenigingen, bedrijven en onderwijsinstellingen de grensregio helpt om te groeien. Deze samenwerking wordt mogelijk gemaakt door een INTERREG-financiering uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). De mensen die in het gebied van de euregio rijn-maas-noord wonen, vertrouwen erop ook de komende jaren op deze steun te kunnen rekenen om de grensoverschrijdende samenwerking in hun eigen regio voort te zetten.

euregio
rhein-maas-nord rijn-maas-noord

Kunst verbroedert
Hoe kunnen mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking uit Duitsland en Nederland elkaar beter leren kennen en tegelijkertijd hun creatieve vermogens ontwikkelen? Het antwoord ligt in de kunst. Cliënten van Hephata in Mönchengladbach en het Pedagogisch Sociaal Werk (PSW) uit Tegelen organiseren samen workshops over de grens.

Bart Schouenberg is 'Beauftragte für inklusive Entwicklung' bij Hephata, dat wonen en dagbesteding aanbiedt voor zo'n 3.000 cliënten in heel Noordrijn-Westfalen. De Nederlander legt uit dat het leggen van contacten en het spreken van een andere taal tussen Nederlandse en Duitse cliënten makkelijker verloopt door het aanbieden van creatieve activiteiten.
"Door samen aan een creatief project te werken, is de drempel lager om elkaar te leren kennen en te verstaan. Dat gaat door de gemeenschappelijke interesse in kunst op een natuurlijke manier.
We willen concrete gebruiksvoorwerpen maken en die voorzien van kunst. Denk daarbij aan een kopje, een koektrommel of een drinkbeker uit bijenwas.
Aan de Nederlandse kant biedt PSW in Tegelen vergelijkbare activiteiten aan. We zijn daar al met een groep Duitse cliënten naartoe geweest. De klik tussen beide groepen is goed en de mensen zijn open en geïnteresseerd in elkaar. We organiseren meerdere grensoverschrijdende workshops en nemen deel aan een *Kulturnacht* in Mönchengladbach met als motto 'Europa'. Zo willen we met het project Kunst verbroedert de taalgrenzen en culturele grenzen overwinnen en dichter bij elkaar komen door kunst en creativiteit," aldus Bart Schouenberg.

SOCIALE PROJECTEN

Kunst als verbinding

Strategisch partnerschap Beesel-Brüggen
Verenigingen en scholen uit de gemeenten Brüggen en Beesel werken al vele jaren samen. Met dit project willen de twee gemeenten hun samenwerking optimaliseren en intensiveren. Symbolisch in de Europese gedachte is dit strategisch partnerschap op de Europadag op 9 mei 2019 officieel ondertekend. Er werd een informatiebord onthuld met daarop een gezamenlijk logo. Daarna was er een groot feest voor alle inwoners.

Vier werkgroepen houden zich bezig met de organisatie van activiteiten, die niet alleen het doel hebben de bewoners van de twee gemeenten dichter bij elkaar te brengen, maar ook de bedrijven, medewerkers en raadsleden. Een groot deel van de activiteiten zijn uiteraard ook gericht op scholen, en cultuur- en sportverenigingen.

In 2019 werd vlak voor kerst de Stichting Grenze(n) lo(o)s opgericht om het strategische partnerschap tussen Beesel en Brüggen praktisch vorm te geven. Voorzitter en oud wethouder Jan Smolenaars: "Het doel van de stichting is om grensoverschrijdende activiteiten van de grond te krijgen samen met de inwoners, instellingen, bedrijven en verenigingen van Beesel en Brüggen. Een eerste bijeenkomst heeft begin januari 2020 plaatsgevonden. Hiervoor werden alle verenigingen uit beide gemeenten uitgenodigd."

Op de planning staat een euregionaal schuttersfeest, dat burgers en verenigingen uit Brüggen en Beesel op de grenslocatie De Witte Stein samen willen vieren. Zo'n tien schuttersverenigingen uit Nederland en tien uit Duitsland doen mee.

Foto: Paul Offermans, Manfred Klingen, Jan Peulen, Jac van Deuzen, Jan Smolenaars en Dominik Seifert, die op de foto ontbreekt, zijn de drijvende kracht achter de grensoverschrijdende samenwerking.

GEMEENSCHAPSONTWIKKELING

Samenwerking intensiveren

Ondernemende helden over de grens
Gilde Opleidingen in Roermond en het Rhein Maas Berufskolleg in Kreis Viersen zijn een initiatief gestart om jongeren die moeite hebben met leren of geen middelbareschooldiploma hebben behaald en anderstaligen meer kansen te geven op de arbeidsmarkt. Door ervaring op te doen in het buurland kunnen deze jongeren hun horizon verbreden en zich persoonlijk ontwikkelen. Zo worden zij gemotiveerd om te leren, een diploma te behalen en daarna te gaan werken.

“In dit project gaan de studenten naar scholen in het buurland om met leerlingen daar te spreken en te leren van elkaars ervaringen op school en op hun stageplek. Daarnaast gaan ze ook op excursie bij detailhandelsbedrijven. Ze krijgen een rondleiding en hebben de mogelijkheid vragen te stellen aan medewerkers. De leerlingen worden met zelf ontwikkeld lesmateriaal voorbereid op een bezoek aan het buurland. Dit is vooral gericht op taal en cultuur, zodat de studenten enkele zinnen in de andere taal kunnen spreken als ze de grens oversteken en kunnen omgaan met cultuurverschillen. Er vindt ook een kennisuitwisseling plaats tussen de docenten die aan het project deelnemen. Zo kan er een langdurige samenwerking tussen de beide opleidingen ontstaan,” zegt Pauline van den Bosch, Beleidsadviseur internationalisering bij Gilde Opleidingen.

UITWISSELING & ONDERWIJS

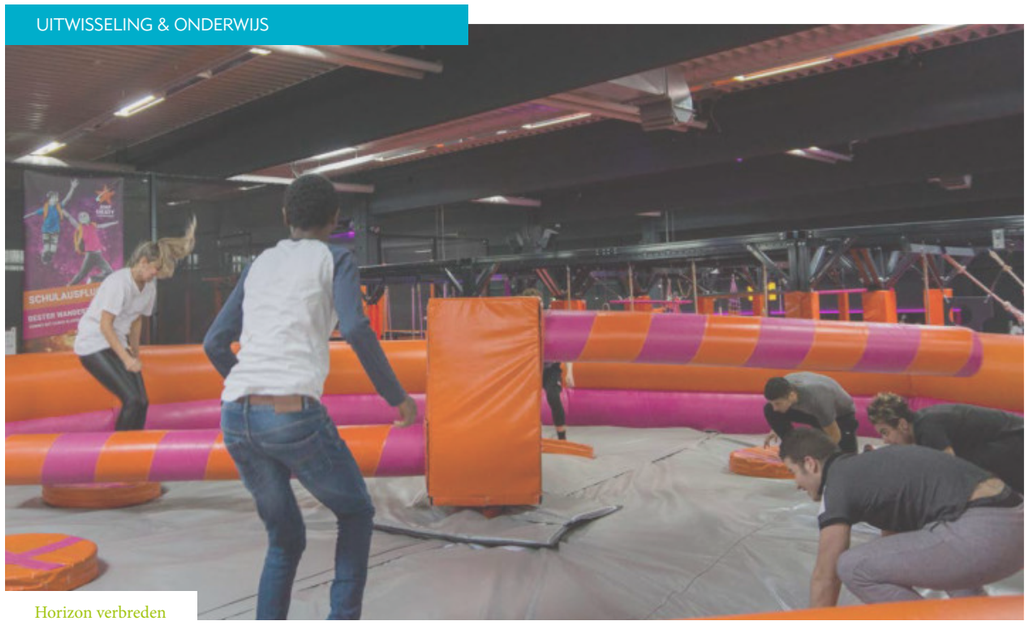

Horizon verbreden

HAALBAARHEIDSSTUDIES

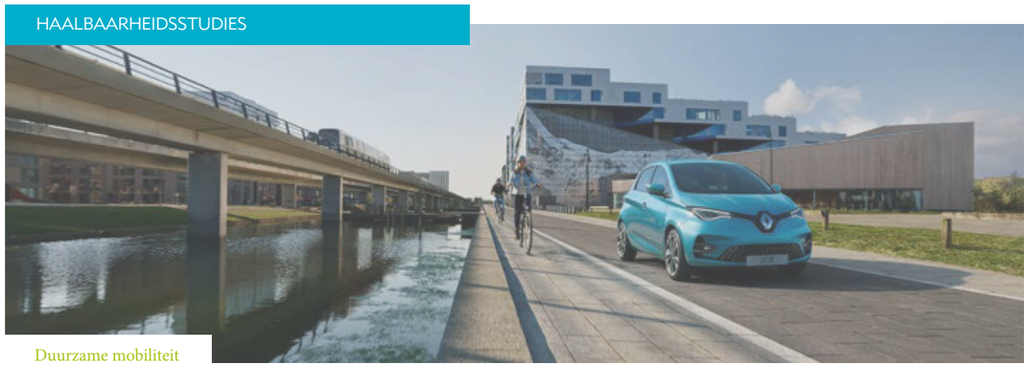

Duurzame mobiliteit

Grensoverschrijdend e-auto’s en e-bikes opladen en delen
In het onderzoeksproject SHAREuregio werden de mogelijkheden onderzocht voor het opzetten van een euregionaal systeem om auto’s te delen in en rond de steden Venlo, Roermond, Kreis Viersen en Mönchengladbach. Over het algemeen zijn deze plaatsen goed ontsloten voor autoverkeer. Het lokale openbaar vervoer daarentegen is, vooral op het platteland en over de grenzen heen, voor verbetering vatbaar.

Er zijn veel grenspendelaars en zakenreizigers in dit gebied. Zij leggen over het algemeen vrij korte afstanden af. De beperkte actieradius van volledig elektrische voertuigen zou hen dus niet tegen moeten houden. Uit de analyse van de laadinfrastructuur bleek echter duidelijk dat er maar weinig openbare laadvoorzieningen voor elektrische voertuigen zijn, vooral aan de Duitse kant van de grens. Stichting Limburg Elektrisch deed daarom met een hogeschool in Aken de aanvraag voor het project.

Bedrijven en instellingen werden in twee workshops uitgenodigd om de mogelijkheden van een elektrisch CarSharing-systeem te presenteren en te bespreken. Op basis hiervan is een deelsysteem voor zowel e-auto’s als e-bikes ontwikkeld. Dit systeem biedt kortom meerdere mogelijke oplossingen voor duurzame mobiliteit in de euregio.

“Het onderzoeksproject SHAREuregio heeft geleid tot een INTERREG-project waarbij de euregio rijn-maas-noord is aangewezen als Europese proeftuin voor elektrische deelauto’s en -fietsen. Inmiddels zijn veertig deelauto’s en veertig deelfietsen Europees aanbesteed. Vanaf 2020 kunnen bedrijven, gemeenten en instanties die grensoverschrijdend vervoer nodig hebben deze tegen een maandelijkse vergoeding inzetten voor een periode van dertig maanden.
De klant wordt hierbij volledig ontzorgd; de auto’s worden zelfs periodiek van binnen en van buiten gereinigd. Daarnaast worden de auto’s buiten kantooruren beschikbaar gesteld aan burgers en ondernemers,” zegt Rogier Huizinga, regionaal projectleider SHAREuregio bij de leadpartner, de gemeente Venlo.

VRAGEN?

EEMS DOLLARD REGIO

Bunderpoort 14
9693 CJ Bad Nieuweschans
+31 (0)597 20 60 00
edr@edr.eu

EUREGIO

Enscheder Str. 362
48599 Gronau
+49 (0)2562 7020
+31 (0)53 460 51 51
info@euregio.eu

EUREGIO RIJN-WAAL

Emmericher Str. 24
47533 Kleve
+49 (0)2821 7930 0
info@euregio.org

EUREGIO RIJN-MAAS-NOORD

Konrad-Zuse-Ring 6
41179 Mönchengladbach
+49 (0)2161 6985 505
info@euregio-rmn.de

Uitgegeven door de vier Euregio's onder redactie van de euregio rijn-maas-noord. Copyright: de vier euregio's. Juni 2020.

Adres

Euregio rhein-maas-nord, Konrad-Zuse-Ring 6, D-41179 Mönchengladbach, Tel. +49 (0) 21 61-69 85-0, Fax +49 (0) 21 61-69 85-555, info@euregio-rmn.de, www.euregio-rmn.eu

Foto's

Foto's Overlevingsstrategie en Grensoverschrijdend fietspad (pagina 10 en 11): EUREGIO, foto De JUNGE UNI (pagina 12): Bruno Wansing, Stadt Bocholt, foto Scholierenuitwisseling Rheine-Nijmegen (pagina 13): Alexander von Humboldt Schule, foto's Ondersteuning in geval van nood en Lokale consumenten bereiken (pagina 15 en 16): Euregio Rijn-Waal. Foto Vrijheid herdenken (pagina 17): Stichting Groesbeek Airborne Vrienden. Foto Het donker pimpernelblauwtje (pagina 18): Lars Delling, foto Kunst verbroedert (pagina 20): Yvonne Klaffke, foto Beesel-Brüggen (pagina 21): Jan Smolenaars, foto Gilde Opleidingen (pagina 22): Ton Arts, foto SHAREuregio (pagina 23): Rogier Huizinga, gemeente Venlo. © Overige foto's: Eems Dollard Regio, EUREGIO en euregio rhein-maas-nord.